

Ким нима қилса, ўзи жавоб беради

19:00 / 08 январь 1344

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қиласи:

الْقِيَمَةُ يَوْمٌ لَهُ وَنَخْرُجُ عُنْقِهِ فِي طَيْرٍ هُوَ الْزَمْنُ هُوَ إِنْسَنٌ وَكُلَّ

١٣ مَنشُورًا يَلْقَنَهُ كِتَابًا

«Ҳар бир инсоннинг амалини бўйнига боғлаб қўйганмиз ва қиёмат куни унга бир китоб чиқарамизки, у унга очилган ҳолда рўбарў бўлур» (Исро сураси 13-оят).

Ҳар бир инсон яхшими, ёмонми, амал қиласа, унинг амали ўзи билан бўлади, ундан ажрамайди. Қуръони Карим инсонга шу маънони мужассам ҳолда

Хис эттириш учун амалини худди бўйинга осиб қўйиладиган нарса қилиб кўрсатмоқда. Инсон яхши билиши лозимки, унинг ҳар бир қилган иши бўйнига осилиб боради. Ундан тониб, мен қилганим йўқ, деб қутулишнинг имкони йўқ. Бунинг устига, қиёмат куни унга очик бир китоб чиқариб кўрсатилади. Ўша очик китобда унинг ҳамма амаллари аниқ шаклда битилган бўлади. Шундан келиб чиқсан ҳолда ҳисоб-китоб бўлади. Демак, инсон фақат яхши амал этиши, ёмон амалдан ҳазар қилиши лозим. Чунки ўша қиёмат куни ҳар бир инсонга:

١٤

حَسِيبًا عَلَيْكَ الْيَوْمَ بِنَفْسِكَ كَفَىٰ كِتَابَ أَقْرَأْ

«Китобингни ўқи, бугунги кунда ўзингга ўзинг ҳисобчиликка кифоя қилурсан (дейилур)» (Исро сураси 14-оят).

Бошқа ҳисобчининг кераги йўқ. Ҳамма ишларинг шу китобда ёзилган, ўқиб олсанг, бўлди. Ўзинг ўзингга ҳисобчисан, гувоҳсан.

عَلَيْهَا يَضْلُّ فَإِنَّمَا حَلَّ وَمَنْ لِنَفْسِهِ يَهْتَدِي فَإِنَّمَا أَهْتَدَى مَنْ

رَسُولًا نَبَعَثُ حَتَّىٰ مُعَذِّبِينَ كُنَا وَمَا أُخْرَىٰ وِزَرَ وَازِرَةٌ نِزْرُ وَلَا

١٥

«Ким ҳидоятга юрса, ўзи учунгина ҳидоятга юрадир. Ким залолатга кетса, ўзи учунгина залолатга кетадир. Ҳеч бир юкли жон ўзганинг юкини кўтармас. Токи расул юбормагунимизча, азобловчи бўлган эмасмиз» (Исро сураси 15-оят).

Аллоҳ таоло умумий қоида шундай бўлишини ирова этган. Ҳар ким ўзи учун жавоб беради. Яхшилик қилса, ҳидоят йўлига юрса, ўзи учун қилган бўлади. Бошқа учун эмас.

«Ким ҳидоятга юрса, ўзи учунгина ҳидоятга юрадир».

Унинг ҳидоятга юриши бошқага фойда келтирмайди. Инчунин, Аллоҳга ҳам унинг ҳидоятга юришидан бирор манфаат йўқ.

«Ким залолатга кетса, ўзи учунгина залолатга кетадир».

Зиёни ўзига қайтади. Аллоҳ таолога ҳеч қандай зиён етмайди. Шунингдек, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг амрларини тутган даъватчиларга ҳам зарар етмайди. Зарар фақат залолатга кетган шахснинг ўзигагина етади.

«Ҳеч бир юкли жон ўзганинг юкини кўтармас».

Ҳамма ўз оғирлигини ўзи кўтаради. Ҳар ким нима қилса, ўзи жавоб беради. Шу билан бирга,

«Токи расул юбормагунимизча, азобловчи бўлган эмасмиз».

Инсонга ақл, фаросат берганимиздан кейин, дунёдаги қудратимизга, Холик, Мудаббир ва Розиқ эканимизга далолат этувчи мўъжизаларга қараб тўғри йўлни танлаб, Бизга иймон келтириб, ибодат этишини фарз қилиб, бажарилмаса, жазолашни жорий қилсак, ҳаққимиз бор эди. Аммо бундай қилмадик. Бандаларимизга раҳм қилдик. Мазкур нарсалар устига, яна огоҳлантирувчи, эслатувчи пайғамбар юборишни ҳам ирова этдик. Пайғамбар огоҳлантирганидан кейин ҳам иймон ва Ислом йўлини танламаганларни азоблашга аҳд этдик. Пайғамбар ва унинг даъвати етмаганларни эса азобламасликка қарор қилдик.

«Тафсири Ҳилол» китоби асосида тайёрланди